

Страхова застава приватного нотаріуса

Одним із основних моментів, що відрізняє діяльність приватного нотаріуса від діяльності державного, є його особиста відповідальність за заподіяну шкоду. Шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних дій або недбалості приватного нотаріуса, відшкодовується у повному розмірі. Оскільки приватний нотаріус самостійно відповідає за заподіяну ним шкоду, йому необхідно мати для цього певні кошти, аби відшкодувати клієнтові у грошовому вигляді нанесені збитки.

Щоб наявність цієї суми не залежала від конкретних доходів чи витрат приватного нотаріуса у певний проміжок часу, передбачається існування такої грошової суми (своєрідного фонду), яка має цільовий напрямок для її використання, або ж можливість отримання такої суми від інших органів, зокрема від страхової організації.

Страхування нотаріуса на випадок заподіяння шкоди клієнтові може провадитись у двох формах, а саме:

приватний нотаріус може укласти з органом страхування договір службового страхування;

приватний нотаріус може внести на спеціальний рахунок до банківської установи страхову заставу. Нотаріус має право вибрати з цих двох форм одну, яка є для нього найбільш прийнятною. Своє право вибору він повинен реалізувати протягом трьох місяців від дня отримання реєстраційного посвідчення. Такий строк встановлено приватному нотаріусу ч. 4 ст. 24 Закону України "Про нотаріат", щоб розпочати нотаріальну діяльність; у цей же строк він повинен вжити заходів для того, щоб створити для клієнтів можливість якнайшвидшого забезпечення покриття заподіяної шкоди.

Якщо приватний нотаріус не уклав договору службового страхування чи не вніс страхову заставу для забезпечення покриття шкоди, його приватна нотаріальна діяльність припиняється, а реєстраційне посвідчення анулюється управлінням юстиції.

Страхова сума чи застава має чітко визначений розмір - 100-кратний розмір мінімальної заробітної плати.

Законом України "Про встановлення величини вартості межі малозабезпеченості та розміру мінімальної заробітної плати на 1999 р." від 25 грудня 1998 р. за № 366-ХІУ мінімальну заробітну плату встановлено в розмірі 74 гривні. Отже, розмір страхової суми чи застави - щонайменше 7400 гривень. Визначаючи розмір страхової суми або застави, слід виходити з розміру мінімальної заробітної плати, не плутаючи її з розміром неоподаткованого доходу громадян.

Страхова сума - це сума, на яку приватний нотаріус укладає угоду зі страховою організацією і яка, в разі настання страхового випадку, має бути сплачена клієнтові.

Страхова застава - сума грошей, що міститься на спеціальному рахунку в банківській установі та може бути використана лише для погашення збитків, завданих особі приватним нотаріусом унаслідок незаконних дій або недбалості.

Законодавством встановлено строк - один рік - на поповнення внесеної у банківську установу страхової застави в разі її витрачання.

Поповнюватися ця страхова застава повинна до початкового розміру. Якщо приватний нотаріус протягом одного року з дня витрачання не поповнить страхову заставу до початкового розміру, його приватна нотаріальна діяльність припиняється за рішенням управління юстиції, яке анулює реєстраційне посвідчення.

Розмір заподіяної приватним нотаріусом шкоди визначається за згодою сторін або в судовому порядку.

Якщо приватний нотаріус погоджується з тим, що його дії заподіяли шкоду особі, яка звертається за її покриттям, то за взаємною згодою вони визначають розмір цієї шкоди.

Якщо приватний нотаріус не погоджується з тим, що його дії були незаконними чи недбалими, то особа, яка бажає відшкодувати завдані їй збитки, має звертатися до суду.

Розмір заподіяної шкоди може бути меншим чи більшим, ніж розмір страхової суми чи застави. Якщо розмір суми, яка підлягає виплаті заінтересованій особі, менший від розміру страхової суми чи застави, то для її погашення використовуються ці суми.

Якщо ж розмір суми, що підлягає сплаті, перевищує розмір страхової суми чи застави, суд повинен вирішити, в який спосіб провадитиметься покриття заподіяної шкоди.

Слід, однак, зауважити, що наявність у приватного нотаріуса страхової суми чи застави не змушує його обов'язково використовувати їх для погашення збитків, за умови, що він повністю погоджується з доказами іншої сторони.

Якщо приватний нотаріус справді вважає, що його дії аподіяли матеріальної або моральної шкоди клієнту, і якщо сторони досягли згоди щодо розміру заподіяної шкоди, то певні суми можуть бути виплачені особі без використання страхової суми чи застави з доходу приватного нотаріуса.

Про проведену виплату суми, розмір якої встановлюється за домовленістю сторін і яка поменшує завдані збитки, може бути складений відповідний документ (наприклад, акт), за підписом приватного нотаріуса та особи, якій було заподіяно шкоду.

Цей документ може підтверджувати:

- факт наявності підстав для матеріальної відповідальності приватного нотаріуса;
- досягнення згоди між нотаріусом та особою, якій заподіяно шкоду, щодо встановлення розміру заподіяної шкоди;
- факт сплати приватним нотаріусом і отримання особою певної грошової суми для погашення завданих збитків.

У цьому документі повинен міститись опис випадку, коли нотаріус допустив недбалість чи вчинив незаконні дії, прізвища, імена та по батькові, адреси заінтересованих осіб і приватного нотаріуса, округ його діяльності, докази сторін щодо завданої шкоди, розмір суми, яка підлягає сплаті за досягнутою згодою особі, підписи про сплату і отримання коштів тощо.

Шоста київська
державна нотаріальна контора